

Mats Löfström r

Kirjallinen kysymys vapaapalokuntien toimintaedellytysten turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Pelastustoimen palveluiden ja talouden toteutumista hyvinvointialueilla vuonna 2024 koskevassa sisäministeriön selvityksessä todetaan, että henkilöstön riittävyys ja talouden tasapaino ovat merkittäviä haasteita. Ministeriö korostaa, että vapaapalokuntien toimintaa tulee vahvistaa kehittämisohjelman avulla ja vapaaehtoistoiminnan elinvoimaisuudesta tulee huolehtia keskeisenä osana pelastustoimen palvelujärjestelmää. Näiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta on hyvin tärkeää, että vapaapalokuntien toimintaedellytyksiä ei heikennetä. Päinvastoin niitä tulisi vahvistaa.

Sisäministeriö suunnittelee nyt muutoksia vapaapalokuntatoiminnan fyysistä kuntoa koskeviin vaatimuksiin, mikä on herättänyt paljon huolta monien vapaapalokuntien jäsenten keskuudessa. Vapaapalokunnat tekevät mittamattoman arvokasta työtä kaikkialla Suomessa ja Ahvenanmaalla, ja vaarana on, että monet niiden aktiivisista ja kokeneista jäsenistä joutuvat jättämään toiminnan, jos sisäministeriön kaavailemat uudet, entistä tiukemmat kuntovaatimukset tulevat voimaan.

Vain pieni osa vapaapalokuntien toiminnasta koostuu savusukelluksen kaltaisista hyvää fyysistä suorituskyyä vaativista erityistehtävistä, kun taas perustehtävät, kuten ulkosammutus, ensiapu, onnettomuuspaikan turvaaminen ja logistinen tuki, eivät vaadi yhtä hyvää fyysistä kuntoa. Siksi säännöt ja vaatimukset tulisi laatia siten, että ne edistäisivät laaja-alaista osallistumista ja turvaisivat riittävän rekrytointipohjan. Tämän merkitys korostuu nykypäivänä hybridiuhkien sekä valmiuden ja varautumisen merkityksen kasvamisen takia ja koska niiden osalta vapaapalokunta on keskeinen toimija.

Kysymys on myös hyvin olennainen Ahvenanmaan kannalta. Siellä sopimuspalokuntien koulutuksessa noudatetaan kansallista järjestelmää, ja koulutuksen tarjoaja on Pelastusopisto. Koulutuksiin osallistumisen edellytyksenä on FireFit-indeksin mukaisten fyysistä suorituskyyä koskevien vaatimusten täyttäminen. FireFit on tärkeä työsuojelun ja turvallisuuden väline, mutta sen mukaisia vaatimuksia tulisi soveltaa suhteessa suoritettaviin tehtäviin. Tiukkojen fyysistä kuntoa koskevien vaatimusten soveltaminen myös perustehtäviin voi hankaloittaa vapaaehtoistoimintaa ja sen jäsenhankintaa, millä olisi kielteisiä vaikutuksia pelastustoimen valmiuteen.

Kirjallinen kysymys KK 54/2026 vp

Kohtuuttomien vaatimusten välttäminen perustehtävien osalta on tärkeää pelastushenkilöstön saatavuuden turvaamiseksi. Vapaapalokuntien vahvuus perustuu vapaaehtoiseen osallistumiseen, eikä yhteiskunnalla ole varaa menettää näitä tärkeitä voimavaroja. On tärkeää, että palomiesten suojelemiseksi ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi on olemassa sääntöjä ja vaatimuksia. Vapaapalokuntien jäsenten tietoon ei kuitenkaan vaikuta tulleen onnettomuuksia tai muita vaatimusten kiristämistä puoltavia tapahtumia.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä perusteilla sisäministeriö aikoo tehdä fyysistä kuntoa mittaavia kokeita koskevia muutoksia,

onko suunnitelmien toteuttamisessa tarkoitus edetä ja

onko niiden vaikutuksista vapaapalokuntiin ja vapaapalokuntien mahdollisuuksiin saada riittävän paljon vapaaehtoisia jäseniä tehty vaikutusarviota?

Helsingissä 26.2.2026

Mats Löfström r